

DEBATT & INNLEGG

Det er feil, som Victor D. Norman hevder, at Konkurransetilsynet kunne sagt nei til DnB Nor-fusjonen under den gamle konkurranse-loven, skriver *Lars Sjørgard*, professor ved NHH og påtroppende sjeføkonom i Konkurransetilsynet.

Fusjoner før og nå

Professor Victor D. Norman har «hoppet høyt i stolen», som han skrev i sin kronikk i Dagens Næringsliv 21. august. Det skjedde da han hørte at konkurransedirektør Knut Eggum Johansen ville sagt nei til DnB Nor-fusjonen ut fra dagens konkurranselov. Hvis tilsynet vil si nei nå, ville ikke da det eneste logiske vært å si nei ifjor høst?

I den gamle konkurranse-loven var formålet å bidra til en «effektiv bruk av samfunnets ressurser». Dette ble tolket som at en skulle ta hensyn til det totale samfunnsøkonomiske overskuddet. En krone var en krone, uansett hvem som ble berørt. Begrunnelsen for en slik tilnærming var at politiske målsetninger om utjevning og omfordeling skulle ivaretas gjennom skattesystem og velferdsordninger. Beregningen av samfunnsøkonomiske gevinster og tap kunne derfor gjøres uavhengig av hvem som faktisk ble berørt. Det la klare føringer på hvordan Konkurransetilsynet skulle vurdere for eksempel effektene av en fusjon eller et oppkjøp. Eventuelle samfunnsøkonomiske

kroner. Isåfall ville en ikke kunne hevde at fusjonen er «i strid med lovens formål», som er et krav for å kunne gripe inn mot en fusjon eller et oppkjøp.

Den nye konkurranse-loven har en tilføyelse i formålspara-grafen, hvor det nå heter at en skal ta «særlig hensyn til forbrukernes interesser». En krone på forbrukernes hånd verdsettes høyere enn en krone på bedriftens hånd. Det har betydning for avveiningen mellom vinning og tap i for eksempel fusjonssaker. Hvis nå forbrukernes tap for eksempel verdsettes dobbelt så høyt som bedriftens gevinst, vil det i eksempelet nevnt over innebære at tapet er av nøyaktig samme størrelsesorden som gevinsten. Hvis en derimot legger enda større vekt på forbrukernes hensyn, vil den nevnte fusjonen gi et netto tap for samfunnet. Isåfall er fusjonen «i strid med lovens formål», slik formålet defineres i den nye konkurranse-loven, og det kan legges ned forbud mot fusjonen.

Ut fra det jeg her har sagt, er det åpenbart at en fusjon kan bli akseptert hvis den vurderes ut fra formålspara-grafen i den gamle konkurranse-loven, men forbys ut fra formålspara-grafen i den nye konkurranse-loven. Derimot er det vanskelig å se at det motsatte kan skje. Dette innebærer at den nye formålspara-grafen har ledet til en mer restriktiv fusjonspolitik. Sett i et slikt perspektiv, er det ikke slik at dersom en fusjon forbyes ut fra dagens lov, er det minst like god grunn til å forby samme fusjon ut fra den gamle loven, slik en får inntrykk av ved å lese Normans artikkel.

Kanskje uenigheten ikke skyldes tolkningen av Konkurranseloven, men snarere de faktiske effektene av en fusjon? Det er alltid stor usikkerhet knyttet til

PROFESSOR.
Lars Sjørgard

FUSJONENS EFFEKTER. «Kanskje uenigheten ikke skyldes tolkningen av Konkurranseloven, men snarere de faktiske effektene av en fusjon?» skriver tekstforfatteren. Bildet er tatt fra Bankfusjonen mellom DnB og Gjensidige Nor. Fra venstre: Svein Aaser, sjef i DnB og Olav Hytta, sjef i Gjensidige Nor.

Foto: Sigbjørn Sandsmark

mulige virkninger av en fusjon, og bedriften vil typisk være den som har best informasjon om potensialet for kostnadsbesparelser. Tilsynet er i en vanskelig situasjon når de skal ta stilling til hvor realistiske anslagene på kostnadsbesparelser er. Kanskje Norman er kritisk til anslagene på kostnadsbesparelser for den aktuelle fusjonen? Men, isåfall er det en helt annen debatt. Da er det ikke konkurransedirektørens tolkning av formålspara-grafen som er temaet, men snarere anslagene på kostnadsbesparelser som tilsynet la til

grunn i sin beslutning ifjor høst.

Det er grunn til å tolke det slik at den nye formålspara-grafen leder til en mer restriktiv konkurransepolitikk. Men, problemet er å kunne fastslå hvor mye mer restriktiv. Hvor mye skal en vektlegge forbrukernes hensyn? Skal vi i Norge legge oss på samme linje som EU, der en har en såkalt konsumentvelferdsstandard? Det innebærer at en fusjon vil forbyes dersom den fører til et tap for forbrukerne, uansett hvor store kostnadsbesparelser bedriftene kan vise til. Eller skal vi velge en mellomløs-

ning, der en fusjon som er skadelig for forbrukerne, kan aksepteres dersom det er betydelige kostnadsbesparelser i bedriftene? Men, da har vi problemet med å definere hva som er den eksakte avveiningen. En krone til forbrukerne skal telle mer enn en krone til bedriften, men hvor mye mer?

Kan vi leve med en slik usikkerhet, der det endog kan tenkes at avveiningen er forskjellig fra en fusjon til en annen? Det er behov for en debatt vedrørende tolkningen av den nye formålspara-grafen i konkurranse-loven.

Nøkkelen til internasjonalisering

Dagens Næringsliv skriver 23. august at andelen innvandrere med høyere utdanning er høyere enn det norske gjennomsnittet. Som leder for Association of International Professional & Business Women (AIPBW) kan jeg bekrefte det bildet. Blant våre nesten 200 medlemmer er cirka 60 prosent utlendinger; 13 prosent har en doktorgrad og cirka 55 prosent en mastergrad.

De fleste har funnet seg til ret-

te på det norske arbeidsmarkedet, men mange har jobbet hardt og lenge for å få vist arbeidsgivere hva de kan tilby. Høyt utdannede innvandrere er en nøkkel til internasjonalisering av norsk næringsliv – og de må tas i bruk! Det er enklere å lykkes som sivilingeniør eller siviløkonom. Verre er det når man for eksempel er fil.dr. antropologi fra Russland.

Norske arbeidsgivere har begynt å snakke om mangfold,

men ikke helt ut forstått argumentet bak det å ha mangfold i styre og ledelse. Norsk næringsliv trenger internasjonal kompetanse for å være konkurransedyktig hjemme og på den globale arena.

Marked, økonomi, behov og trender forandrer seg fort. Vi trenger folk som tenker annerledes, og som ikke tar for gitt at suksess oppnås kun gjennom norske nettverk og norsk erfaring.

For arbeidsgiverne som tør å tenke nytt, er det nok av internasjonale kvinner å velge blant. Likevel finner man ikke frem til kandidater.

AIPBW jobber nå med å identifisere internasjonale kvinner som utmerker seg på toppplan. Vi skal vise at disse bidrar til å øke Norges konkurransekraft, på en annerledes måte.

Caroline Sutton,
Chair AIPBW

DN

E-post:
debatt@dn.no
Telefaks: 22 00 11 10

Hovedinnlegg/kronikk:
Maks 4500 tegn (ca. 750 ord)
Underinnlegg/replikk:
Maks 1500 tegn (ca. 250 ord)

● Dagens Næringsliv betinger seg retten til å lagre og utgi alt stoff i avisen i elektronisk form.

● Redaksjonen forbeholder seg retten til å forkorte innsendte manuskripter. Debattinnlegg honoreres ikke.

Debattansvarlig:
Tor Slette Johansen,
tlf. 22 00 11 26 – 932 56 100